

การพัฒนาโปรแกรมการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ในสถานการณ์โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) โรงเรียนบ้านเมืองแก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์เขต 4
Development Program of Online Teaching and Learning in the Situation of Coronavirus 2019 (COVID-19) of Ban Muang Kae School Under the Office of Buriram Primary Education Area 4

สายฟ้า หาสิสุข¹

Saifa Haseesuk¹

Received: 4 August 2021, Revised: 3 September 2021, Accepted: 1 November 2021

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ในสถานการณ์โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) โรงเรียนบ้านเมืองแก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหาร ครู คณะกรรมการสถานศึกษา และนักเรียน จำนวน 140 คน สุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น 2) สร้างโปรแกรมการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ในสถานการณ์โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) โรงเรียนบ้านเมืองแก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ครูที่มีวิธีปฏิบัติเป็นเลิศในการสอนออนไลน์ จำนวน 5 คน และผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน เลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ และแบบประเมินโปรแกรม สถิติที่ใช้ ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าความต้องการจำเป็น

ผลการวิจัย พบว่า

1. สภาพปัจจุบัน โดยรวมอยู่ในระดับน้อย สภาพที่พึงประสงค์ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และลำดับความต้องการจำเป็นเรียงลำดับความต้องการจำเป็น 1) ด้านเทคโนโลยี 2) ด้านเนื้อหา และ 3) ด้านการสอน
2. โปรแกรมการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ในสถานการณ์โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) โรงเรียนบ้านเมืองแก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ประกอบด้วย 1) หลักการ 2) วัตถุประสงค์ของโปรแกรม 3) เนื้อหา ประกอบด้วย หน่วยที่ 1 ด้านเทคโนโลยี หน่วยที่ 2 ด้านเนื้อหา หน่วยที่ 3 ด้านการสอน 4) วิธีการพัฒนา และ 5) การประเมินผลการพัฒนา ผลการประเมินความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก และความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ : การพัฒนาโปรแกรม, การจัดการเรียนการสอนออนไลน์, ไวรัสโคโรนา 2019

ABSTRACT

The objectives of this research were to: 1) study the current conditions, desirable conditions and priority needs of online learning and teaching in the situation of Coronavirus disease 2019 (COVID-19) of Ban Muang Kae School under the Buriram Primary Educational Service Area Office 4, with the samples including 140 administrators, teachers, school board and students, derived from the stratified random sampling, and 2) develop the program of online learning and teaching in the situation of Coronavirus disease 2019 (COVID-19) of Ban Muang Kae School under the Buriram Primary Educational Service Area Office 4, with the key informants of 5 teachers with the excellent practices in the online teaching and 5 peer reviewers, derived by the purposive random sampling. The instruments contained the questionnaires, interview form and the program assessment form. The statistics used consisted of the percentage, mean, standard deviation and the priority needs Index by PNI modified.

The results were that:

1. the current conditions appeared in overall at the moderate level, the desirable conditions implied in overall at the much level, and the priority needs ranking comprised: 1) technology aspect, 2) contents and 3) teaching respectively.

2. the program of online learning and teaching in the situation of Coronavirus disease 2019 (COVID-19) of Ban Muang Kae School under the Buriram Primary Educational Service Area Office 4 included: 1) principles, 2) program objectives and 3) contents, consisting of Unit 1: technology aspect, Unit 2: content aspect, Unit 3: teaching aspect, 4) developmental methods and 5) developmental evaluation. The results of appropriateness assessment revealed in the much level, and the possibility was in the most level.

Keyword : program development, online learning and teaching, Coronavirus 2019 (COVID-19)

¹ ครูหัวหน้าฝ่ายวิชาการ โรงเรียนบ้านเมืองแก อีเมล sky.saifa20@gmail.com

บทนำ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ได้ตระหนักถึงความสำคัญในการดูแลนักเรียน ผู้ปกครอง ครูและบุคลากรทางการศึกษา จึงได้จัดทำแนวทางการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ปีการศึกษา 2563 เพื่อให้โรงเรียนใช้เป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนในสังกัดอย่างมีประสิทธิภาพ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2563) ส่วนกาญจนา บุญภักดี (2563) ได้เสนอว่า สถานศึกษาต่าง ๆ จำเป็นต้องปรับเปลี่ยนวิธีการจัดการเรียนรู้อย่างเร่งด่วนในการพัฒนาการเรียนการสอนของครูมาเป็นแบบออนไลน์เพื่อลดการเผชิญหน้ากัน โดยให้มีการจัดการเรียนรู้แบบออนไลน์ร้อยละ 100 โดยงดเดินทางมาเรียน งดการรวมกลุ่มกันเป็นจำนวนมาก งดกิจกรรมหลาย ๆ กิจกรรมที่จัด เพื่อพัฒนาผู้เรียนมาเป็นแบบออนไลน์

การเรียนการสอนแบบออนไลน์เป็นวิธีการถ่ายทอดเนื้อหา รูปภาพ วิดีโอ การใช้สื่อหลาย ๆ ประเภท (Multimedia) ร่วมกับการสนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นผ่านอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ และเทคโนโลยีสมัยใหม่ (Alibak M, Talebi H., Neshatdoost H. 2019) เพื่อให้ผู้เรียนได้เข้าถึงแหล่งเรียนรู้ที่มีความหลากหลาย ทันสมัย สามารถเรียนรู้ด้วยตนเองได้ตามความต้องการ ซึ่งการเรียนการสอนแบบออนไลน์มีความจำเป็นมากในปัจจุบัน เนื่องจากการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ผู้เรียนจำเป็นต้องมีทักษะทางการสื่อสาร การใช้คอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศ การรู้เท่าทันสื่อ เพื่อส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Care, E., Vista, A., & Kim, H. 2018) อีกทั้งสถานการณ์ปัจจุบันมีการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ทำให้สถาบันการศึกษาไม่สามารถจัดการเรียนการสอนได้ตามปกติ หนึ่งในมาตรการเพื่อการควบคุมการแพร่กระจายเชื้อ COVID-19 ภายใต้อาณัติภาวะฉุกเฉินด้านสาธารณสุขนั้น ได้แก่ วิธีการเว้นระยะห่างทางสังคม (Social Distancing) เป็นการเว้นระยะห่างในการ ทำกิจกรรมต่าง ๆ ระหว่างบุคคล (Hill B. 2020) ทำให้เกิดกระแสของการปรับเปลี่ยนวิถีชีวิตการทำงานและการศึกษา จำนวนมาก โดยในส่วนของศึกษามีการปรับเป็นรูปแบบการสอนออนไลน์ (Narine L, Meier C. 2020)

การเรียนรู้ นวัตกรรม สื่อ และเทคโนโลยี เป็นปัจจัยสำคัญของการพัฒนาไปสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ การส่งเสริมและสร้างกลไกเพื่อให้ผู้เรียนทุกคนมีโอกาสและทางเลือก ที่จะเข้าถึงปัจจัยการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิตด้วยรูปแบบและวิธีการที่หลากหลาย จะนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพ ประสิทธิภาพ และขีดความสามารถของผู้เรียน (สำนักเลขาธิการสภาการศึกษา. 2548) จากการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) การป้องกันการแพร่ระบาดอย่างหนึ่งคือมาตรการการเว้นระยะห่างทางสังคม (Social Distancing) จึงทำให้เป็นแรงผลักดันให้มีการนำคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนแบบการสอนผ่านออนไลน์อย่างทั่วถึงในทุกสถาบันและสาขาวิชาชีพ เพื่อเอื้อให้ผู้เรียนและผู้สอนสามารถเรียนรู้ได้จากบ้านพักของตัวเอง (บุญทิพย์ สิริธรรศรี. 2563) อีกทั้งธานี สุขโชโต และวรกุลฤดี เกื้อนช่าง (2563) ได้ศึกษากระบวนการดูแลช่วยเหลือนักเรียนและจัดการเรียนการสอนในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 เพื่อให้นักเรียนสามารถเรียนได้ในทุก ๆ ที่และการเรียนรู้ยังคงต้องดำเนินต่อไปแม้ว่านักเรียนไม่สามารถไปโรงเรียนได้ตามปกติ การดูแลช่วยเหลือนักเรียนตลอดจนการจัดการเรียนการสอนโดยมีการสนับสนุน ส่งเสริม พัฒนา ป้องกันและแก้ไขปัญหาให้แก่แก่นักเรียน เพื่อให้แก่นักเรียนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ มีภูมิคุ้มกันทางจิตใจที่เข้มแข็งและมีคุณภาพชีวิตที่ดีในสถานการณ์ที่มีโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ระบาด

การนำเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารหรือ ICT เข้ามามีส่วนร่วมกับการจัดระบบการเรียนการสอน เป็นกระบวนการเรียนรู้ด้วยการนำ เทคโนโลยีมาใช้เป็นเครื่องมือช่วยกระบวนการจัดการเรียนการสอนหรือเป็นบทเรียน

ออนไลน์โดยผู้เรียนสามารถเข้าถึงและเรียนรู้บทเรียนต่าง ๆ ได้ด้วยตนเองผ่านอินเทอร์เน็ต ซึ่งสามารถเข้าถึงบทเรียนได้ตลอดเวลาทุกสถานที่ที่สามารถเชื่อมต่อเข้าสู่เครือข่ายได้และเกิดความรู้สึกอยากเรียนรู้ในบทเรียนนั้น ๆ (สิรินธร วัชรพิชผล และจงกล จันทรเรือง. 2558) โดยใช้นวัตกรรมโปรแกรม เป็นระบบโครงสร้างที่กำหนดกิจกรรมต่าง ๆ ที่ออกแบบมาเพื่อจุดมุ่งหมายเดียวกันเพื่อการปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมความรู้และทักษะในการปฏิบัติงานของครู (สุวิมล ว่องวานิช. 2557)

ผู้วิจัยในฐานะหัวหน้าฝ่ายวิชาการ มีหน้าที่ดูแลงานการเรียนการสอน จึงเล็งเห็นความสำคัญของการเรียนการสอนในสถานการณ์โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) และมีความสนใจที่จะศึกษาวิจัย จึงได้จัดทำโครงการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ในสถานการณ์โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ขึ้น เพื่อเป็นแนวปฏิบัติสำหรับครูในการจัดการเรียนรู้ให้เกิดประสิทธิผลอย่างสูงสุด

วัตถุประสงค์การวิจัย

1) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็น การจัดการเรียนการสอนออนไลน์ในสถานการณ์โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) โรงเรียนบ้านเมืองแก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4

2) เพื่อสร้างโปรแกรมการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ในสถานการณ์โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) โรงเรียนบ้านเมืองแก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4

ขอบเขตการวิจัย

1. ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ได้แก่ ผู้บริหาร ครู คณะกรรมการสถานศึกษา และนักเรียน ปีการศึกษา 2564 จำนวน 218 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหาร ครู คณะกรรมการสถานศึกษา และนักเรียน ปีการศึกษา 2564 จำนวน 140 คน โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยเทียบจำนวนประชากรทั้งหมด กับตารางสำเร็จรูปของ เคจซีเมอร์แกน (Krejcie and Morgan) และคำนวณค่าจำนวนกลุ่มตัวอย่างตามสัดส่วนของประชากรที่ได้มาจากวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random sampling) (บุญชม ศรีสะอาด. 2556)

1.3 กลุ่มผู้ให้ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ ได้แก่ ครูที่มีวิธีปฏิบัติเป็นเลิศในการสอนออนไลน์ จำนวน 5 คน เลือกแบบเจาะจง

1.4 กลุ่มผู้ให้ข้อมูลในการประเมินแนวทาง ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน เลือกแบบเจาะจง

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา

การจัดการเรียนการสอน ความรู้เนื้อหาทฤษฎีสอนและเทคโนโลยี (Technological Pedagogical Content Knowledge) (ทวิศักดิ์ จินดานุรักษ์. 2561) เป็นความสามารถบูรณาการระหว่างเนื้อหาวิชากับศาสตร์การสอน สามารถผสมผสานความรู้ 3 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านเนื้อหา 2) ด้านการสอน และ 3) ด้านเทคโนโลยี

3. ขอบเขตด้านพื้นที่

โรงเรียนบ้านเมืองแก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4

4. ระยะเวลาในการดำเนินการ

ปีการศึกษา 2564

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาโปรแกรมการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ในสถานการณ์โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) โรงเรียนบ้านเมืองแก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ใช้กระบวนการเก็บรวบรวมข้อมูลแบบผสมผสาน (Mixed Method) ทั้งเชิงคุณภาพ (Qualitative Method) และเชิงปริมาณ (Quantitative Data) มีขั้นตอนในการดำเนินการวิจัย เป็น 2 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ในสถานการณ์โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) โรงเรียนบ้านเมืองแก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4

ระยะที่ 2 สร้างโปรแกรมการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ในสถานการณ์โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) โรงเรียนบ้านเมืองแก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4

ตอนที่ 1 การศึกษาวิธีปฏิบัติที่ดี (Best Practices)

ตอนที่ 2 ยกร่างโปรแกรมการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ในสถานการณ์โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) โรงเรียนบ้านเมืองแก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4

ตอนที่ 3 การประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของร่างโปรแกรมการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ในสถานการณ์โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) โรงเรียนบ้านเมืองแก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4

ประชากรกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาโปรแกรมการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ในสถานการณ์โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) โรงเรียนบ้านเมืองแก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ใช้กระบวนการเก็บรวบรวมข้อมูลแบบผสมผสาน (Mixed Method) ทั้งเชิงคุณภาพ (Qualitative Method) และเชิงปริมาณ (Quantitative Data) มีขั้นตอนในการดำเนินการวิจัย เป็น 2 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ของการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ในสถานการณ์โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) โรงเรียนบ้านเมืองแก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ดำเนินการ ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารครู คณะกรรมการสถานศึกษา และนักเรียน ปีการศึกษา 2564 จำนวน 218 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารครู คณะกรรมการสถานศึกษา และนักเรียน ปีการศึกษา 2564 จำนวน 140 คน โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยเทียบจำนวนประชากรทั้งหมด กับตารางสำเร็จรูปของ เคจซีเมอร์แกน (Krejcie and Morgan) และคำนวณหาค่าจำนวนกลุ่มตัวอย่างตามสัดส่วนของประชากรที่ได้มาจากวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random sampling) (บุญชม ศรีสะอาด. 2556)

ระยะที่ 2 สร้างโปรแกรมการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ในสถานการณ์โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) โรงเรียนบ้านเมืองแก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4

ตอนที่ 1 การศึกษาวิธีปฏิบัติที่ดี (Best Practices)

1. กลุ่มผู้ให้ข้อมูล

กลุ่มผู้ให้ข้อมูลจากโรงเรียนที่มีวิธีปฏิบัติที่ดี (Best Practices) โดยเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยพิจารณาจากครูที่ประสบความสำเร็จในการสอนออนไลน์จนได้รับรางวัลครูด้านนวัตกรรม จำนวน 5 คน

ตอนที่ 2 ยกร่างโปรแกรมการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ในสถานการณ์โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) โรงเรียนบ้านเมืองแก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4

ตอนที่ 3 การประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของร่างโปรแกรมการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ในสถานการณ์โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) โรงเรียนบ้านเมืองแก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4

กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำแนกเป็นผู้บริหาร ศึกษานิเทศก์ และครูผู้สอน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบสอบถามศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ ลักษณะของเครื่องมือเป็นแบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ มีค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถาม (IOC) เท่ากับ 0.80 - 1.00 ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามสภาพปัจจุบัน เท่ากับ 0.92 ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามสภาพที่พึงประสงค์ เท่ากับ 0.95 และมีค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (Item-Total Correlations) อยู่ระหว่าง 0.55 - 0.89 ผู้วิจัยดำเนินการหาคุณภาพเครื่องมือ ดังนี้

1.1 ผู้วิจัยศึกษาวิธีการสร้างแบบสอบถามศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์จากเอกสารตำราของ บุญชม ศรีสะอาด (2556)

1.2 ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์

1.3 ผู้วิจัยนำเครื่องมือเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครู ที่สำเร็จการศึกษาระดับมหาบัณฑิตขึ้นไป สาขาวิชาการบริหารการศึกษา และสาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา จำนวน 5 คน ตรวจสอบเพื่อหาค่าความเที่ยงตรงด้านเนื้อหา โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถาม ซึ่งกำหนดค่าตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป โดยผู้เชี่ยวชาญ

ผลการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือโดยผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถามประเด็นค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างจุดประสงค์กับข้อคำถาม (IOC) เกณฑ์การตัดสินค่า IOC มีค่า 0.50 - 1.00 พบว่า ได้ค่า IOC เท่ากับ 0.80 - 1.00

1.4 ผู้วิจัยปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

1.5 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ ไปทดลอง (Try Out) เก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ปีการศึกษา 2564 จำนวน 30 คน จำแนกเป็นครูและบุคลากรทางการศึกษา จำนวน 5 คน นักเรียน จำนวน 10 คน ผู้ปกครอง จำนวน 10 คน และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 5 คน แล้วนำแบบสอบถามที่ทดลองใช้มาวิเคราะห์หาความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยนำแบบสอบถามแต่ละข้อที่มีค่าอำนาจจำแนกเข้าเกณฑ์ คือ ตั้งแต่ 0.20 - 1.00 มาคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -

Coefficient ตามวิธีการของครอนบาค (Cronbach) เกณฑ์ที่กำหนดคือตั้งแต่ 0.71 ขึ้นไป (บุญชุม ศรีสะอาด. 2556) พบว่า ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามสภาพปัจจุบัน เท่ากับ 0.95 ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามสภาพที่พึงประสงค์ เท่ากับ 0.97 และมีค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (Item-Total Correlations) อยู่ระหว่าง 0.56 - 0.88

1.6 ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้ไปปรับปรุงและจัดพิมพ์แบบสอบถามศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ เพื่อนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างต่อไป

2. แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง

2.1 ผู้วิจัยสร้างแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง

2.2 ผู้วิจัยนำเครื่องมือเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครู ที่สำเร็จการศึกษาระดับมหาบัณฑิตขึ้นไป สาขาวิชาการบริหารการศึกษา และสาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา จำนวน 5 คน ตรวจสอบเพื่อหาค่าความเที่ยงตรงด้านเนื้อหา โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถาม ซึ่งกำหนดค่าตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป โดยผู้เชี่ยวชาญ

ผลการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือโดยผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพของแบบสัมภาษณ์ประเด็นค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างจุดประสงค์กับข้อคำถาม (IOC) เกณฑ์การตัดสินค่า IOC มีค่า 0.50 - 1.00 พบว่า ได้ค่า IOC เท่ากับ 0.80 - 1.00

2.3 ผู้วิจัยปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

2.4 ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้ไปปรับปรุงและจัดพิมพ์แบบสอบถามศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ เพื่อนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างต่อไป

2.5 ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้ไปปรับปรุงและจัดพิมพ์แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้างเพื่อนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มผู้ให้ข้อมูลต่อไปต่อไป

3. แบบประเมินโปรแกรม ลักษณะของเครื่องมือเป็นแบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ

3.1 ผู้วิจัยศึกษาวิธีการสร้างแบบสอบถามศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ จากเอกสารตำราของบุญชุม ศรีสะอาด (2556)

3.2 ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์

3.3 ผู้วิจัยนำเครื่องมือเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครู ที่สำเร็จการศึกษาระดับมหาบัณฑิตขึ้นไป สาขาวิชาการบริหารการศึกษา และสาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา จำนวน 5 คน ตรวจสอบเพื่อหาค่าความเที่ยงตรงด้านเนื้อหา โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถาม ซึ่งกำหนดค่าตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป โดยผู้เชี่ยวชาญ

ผลการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือโดยผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถามประเด็นค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างจุดประสงค์กับข้อคำถาม (IOC) เกณฑ์การตัดสินค่า IOC มีค่า 0.50 - 1.00 พบว่า ได้ค่า IOC เท่ากับ 0.80-1.00

3.4 ผู้วิจัยปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

3.5 ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้ไปปรับปรุงและจัดพิมพ์แบบประเมินโปรแกรมเพื่อนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มผู้ให้ข้อมูลต่อไปต่อไป

การรวบรวมข้อมูล

ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ในสถานการณ์โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) โรงเรียนบ้านเมืองแก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ดำเนินการโดยส่งหนังสือขอความอนุเคราะห์จากโรงเรียนบ้านเมืองแกแนบพร้อมแบบสอบถามถึงกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 140 ฉบับ กลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามและส่งกลับคืนด้วยการติดตามของผู้วิจัย จำนวน 123 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 87.86

ระยะที่ 2 พัฒนาโปรแกรมการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ในสถานการณ์โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) โรงเรียนบ้านเมืองแก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4

ตอนที่ 1 การศึกษาวิธีปฏิบัติที่ดี (Best Practices)

- 1) ผู้วิจัยขอหนังสือจากโรงเรียนบ้านเมืองแก เพื่อขอความอนุเคราะห์กลุ่มผู้ให้ข้อมูลในการสัมภาษณ์
- 2) นัดหมายวัน เวลา สถานที่ และผู้วิจัยดำเนินการสัมภาษณ์ด้วยตนเอง

ตอนที่ 2 ยกร่างโปรแกรมการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ในสถานการณ์โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) โรงเรียนบ้านเมืองแก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4

1) วิเคราะห์และสังเคราะห์แนวคิดและหลักการในการร่างโปรแกรมการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ในสถานการณ์โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) เพื่อกำหนดแนวคิดและหลักการการร่างแนวทางฯ และได้สังเคราะห์ประเด็นหลักของแนวคิดหลักการและนโยบายที่เกี่ยวข้องจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2) วิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาสภาพปัจจุบันสภาพที่พึงประสงค์ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาโปรแกรมการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ในสถานการณ์โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) โรงเรียนบ้านเมืองแก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 และจากครูที่มีวิธีปฏิบัติที่ดีเยี่ยม (Best Practices)

3) นำข้อมูลที่ได้จากข้อ 1 และ 2 ยกร่างโปรแกรมการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ในสถานการณ์โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) โรงเรียนบ้านเมืองแก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 (ฉบับที่ 1) ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบสาระของร่างโปรแกรมการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ในสถานการณ์โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) โรงเรียนบ้านเมืองแก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 เป็นแนวทางเชิงโครงสร้างความคิดที่แสดงโครงสร้างและความสัมพันธ์ขององค์ประกอบ ครอบคลุมการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ในสถานการณ์โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ได้แก่ ด้านเทคโนโลยี ด้านเนื้อหา ด้านการสอน

ตอนที่ 3 การประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของร่างโปรแกรมการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ในสถานการณ์โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) โรงเรียนบ้านเมืองแก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ด้วยการส่งแบบสอบถามประเมินแนวทาง ด้วย Google Form จำนวน 5 ฉบับ กลุ่มผู้ให้ข้อมูลตอบแบบสอบถามและส่งกลับคืน 5 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

การวิเคราะห์ข้อมูล

ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ในสถานการณ์โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) โรงเรียนบ้านเมืองแก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ของการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ในสถานการณ์โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) โรงเรียนบ้านเมืองแก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 โดยหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) รายข้อ รายด้าน และโดยรวม โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป แปลความหมายตามเกณฑ์โดยใช้ค่าเฉลี่ยกลาง (Midpoint) ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด. 2556)

คะแนนเฉลี่ย 4.51 – 5.00 หมายถึง สภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ อยู่ในระดับมากที่สุด

คะแนนเฉลี่ย 3.51 – 4.50 หมายถึง สภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ อยู่ในระดับมาก

คะแนนเฉลี่ย 2.51 – 3.50 หมายถึง สภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ อยู่ในระดับปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 1.51 – 2.50 หมายถึง สภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ อยู่ในระดับน้อย

คะแนนเฉลี่ย 1.00 – 1.50 หมายถึง สภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ อยู่ในระดับน้อยที่สุด

ระยะที่ 2 พัฒนาโปรแกรมการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ในสถานการณ์โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) โรงเรียนบ้านเมืองแก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4

1) ผู้วิจัยนำข้อมูลจากการสัมภาษณ์กลุ่มผู้ให้ข้อมูล มาสรุปประเด็นและนำเสนอโดยการพรรณนาวิเคราะห์ (Descriptive Analysis)

2) ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบประเมินโปรแกรมการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ในสถานการณ์โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) โรงเรียนบ้านเมืองแก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 โดยหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) รายข้อ รายด้าน และโดยรวม โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป แปลความหมายตามเกณฑ์โดยใช้ค่าเฉลี่ยกลาง (Midpoint) ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด. 2556)

คะแนนเฉลี่ย 4.51 – 5.00 หมายถึง มีความเหมาะสม/ ความเป็นไปได้ อยู่ในระดับมากที่สุด

คะแนนเฉลี่ย 3.51 – 4.50 หมายถึง มีความเหมาะสม/ ความเป็นไปได้ อยู่ในระดับมาก

คะแนนเฉลี่ย 2.51 – 3.50 หมายถึง มีความเหมาะสม/ ความเป็นไปได้ อยู่ในระดับปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 1.51 – 2.50 หมายถึง มีความเหมาะสม/ ความเป็นไปได้ อยู่ในระดับน้อย

คะแนนเฉลี่ย 1.00 – 1.50 หมายถึง มีความเหมาะสม/ ความเป็นไปได้ อยู่ในระดับน้อยที่สุด

ผลการวิจัย

1. สภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ และค่าความต้องการจำเป็น การจัดการเรียนการสอนออนไลน์ในสถานการณ์โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) โรงเรียนบ้านเมืองแก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และค่าความต้องการจำเป็น โดยรวมรายด้าน

การจัดการเรียนการสอน ออนไลน์ในสถานการณ์โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19)	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			PNI (I-D) D	ลำดับ
	\bar{X}	S.D.	ระดับการดำเนินงาน	\bar{X}	S.D.	ระดับการดำเนินงาน		
1. ด้านเนื้อหา	3.45	0.80	ปานกลาง	4.60	0.50	มากที่สุด	0.333	2
2. ด้านการสอน	3.48	0.75	ปานกลาง	4.58	0.50	มากที่สุด	0.316	3
3. ด้านเทคโนโลยี	3.08	0.95	ปานกลาง	4.63	0.47	มากที่สุด	0.503	1
โดยรวม	3.34	0.84	ปานกลาง	4.60	0.49	มากที่สุด		

จากตารางที่ 1 สภาพปัจจุบันการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ในสถานการณ์โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) โรงเรียนบ้านเมืองแก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 โดยรวมรายด้าน ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.34$) พิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการสอน ($\bar{X} = 3.48$) ด้านเนื้อหา ($\bar{X} = 3.45$) และด้านเทคโนโลยี ($\bar{X} = 3.08$) สภาพที่พึงประสงค์การจัดการเรียนการสอนออนไลน์ในสถานการณ์โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) โรงเรียนบ้านเมืองแก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 โดยรวมรายด้าน ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.60$) มีสภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านเทคโนโลยี ($\bar{X} = 4.63$) ด้านเนื้อหา ($\bar{X} = 4.60$) และด้านการสอน ($\bar{X} = 4.58$) ลำดับความต้องการจำเป็นในเรียงลำดับความต้องการจำเป็นจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ ลำดับที่ 1 ด้านเทคโนโลยี ($PNI_{\text{modified}} = 0.503$) ลำดับที่ 2 ด้านเนื้อหา ($PNI_{\text{modified}} = 0.333$) และลำดับที่ 3 ด้านการสอน ($PNI_{\text{modified}} = 0.316$) ตามลำดับ

2. ผลการสร้างโปรแกรมการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ในสถานการณ์โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) โรงเรียนบ้านเมืองแก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ประกอบด้วย 1) หลักการ 2) วัตถุประสงค์ของโปรแกรม 3) เนื้อหา ประกอบด้วย หน่วยที่ 1 ด้านเทคโนโลยี หน่วยที่ 2 ด้านเนื้อหา หน่วยที่ 3 ด้านการสอน 4) วิธีการพัฒนา และ 5) การประเมินผลการพัฒนา ผลการประเมินความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก และเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ในสถานการณ์โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) โรงเรียนบ้านเมืองแก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4

รายการ	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1 หลักการ	4.20	0.45	มาก	4.40	0.55	มาก
2 วัตถุประสงค์ของโปรแกรม	4.40	0.55	มาก	4.60	0.55	มากที่สุด
3 เนื้อหา	4.40	0.55	มาก	4.60	0.55	มากที่สุด
4 วิธีการพัฒนา	4.60	0.55	มากที่สุด	4.80	0.45	มากที่สุด
5 การประเมินผลการพัฒนา	4.40	0.55	มาก	4.60	0.55	มากที่สุด
โดยรวม	4.40	0.53	มาก	4.60	0.53	มากที่สุด

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิจัยการพัฒนาโปรแกรมการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ในสถานการณ์โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) โรงเรียนบ้านเมืองแก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 สามารถอภิปรายผล ได้ดังนี้

1. ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็น แนวทางการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ในสถานการณ์โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) โรงเรียนบ้านเมืองแก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4

1.1 สภาพปัจจุบันการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ในสถานการณ์โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) โรงเรียนบ้านเมืองแก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 โดยรวมรายด้าน ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เป็นเพราะว่า การจัดการเรียนการสอนออนไลน์ยังเป็นรูปแบบการสอนแบบใหม่สำหรับครูผู้สอนด้วยสถานการณ์โรคติดต่อโคโรนา 2019 จึงต้องมีการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนดังกล่าวให้มีความสอดคล้องกับสถานการณ์โรคอุบัติใหม่และโรคอุบัติซ้ำ ดังที่ บุญทิพย์ สิริรังศรี (2563) ได้นำเสนอว่า จากการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) การป้องกันการแพร่ระบาดอย่างหนึ่งคือมาตรการการเว้นระยะห่างทางสังคม (Social Distancing) จึงทำให้เป็นแรงผลักดันให้มีการนำคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนแบบการสอนผ่านออนไลน์อย่างทั่วถึงในทุกสถาบันและสาขาวิชาชีพ เพื่อเอื้อให้ผู้เรียนและผู้สอนสามารถเรียนรู้ได้จากบ้านพักของตัวเอง สอดคล้องกับงานวิจัยของ วิธิตา พรหมวงค์, ทศนา ประสานตรี และสุมาลี ศรีพุทธรินทร์ (2564) ได้ศึกษาและเปรียบเทียบปัญหาการจัดการเรียนรู้ในช่วงการระบาดของเชื้อไวรัสโควิด 19 ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 1 พบว่า สภาพปัจจุบันการจัดการเรียนรู้ในช่วงการระบาดของเชื้อไวรัสโควิด -19 ของโรงเรียนโดยรวมอยู่ในระดับมาก ครูได้ประสบกับปัญหาด้านอุปกรณ์การสอน เช่น คอมพิวเตอร์ ระบบอินเทอร์เน็ต และคู่มือการสอนสำหรับการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ EDUCA (2020) ได้สอบถามความคิดเห็นของครูและบุคลากรทางการศึกษา พบว่า สิ่งที่ครูต้องการ

มากที่สุด 3 อันดับแรกในการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ คือ 1) อุปกรณ์การสอน เช่น คอมพิวเตอร์ 2) ระบบอินเทอร์เน็ต และ 3) คู่มือการสอน

1.2 สภาพที่พึงประสงค์การจัดการเรียนการสอนออนไลน์ในสถานการณ์โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) โรงเรียนบ้านเมืองแก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 โดยรวมรายด้าน ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้เป็นเพราะว่า การจัดการเรียนการสอนรูปแบบออนไลน์เป็นรูปแบบการสอนที่ทันสมัยสามารถจัดการเรียนการสอนได้สะดวกและสอดคล้องกับสถานการณ์โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ดังที่ Alibak M, Talebi H, Neshatdoost H. (2019) ได้นำเสนอไว้ว่า การเรียนการสอนแบบออนไลน์เป็นวิธีการถ่ายทอดเนื้อหา รูปภาพ วิดีโอ การใช้สื่อหลาย ๆ ประเภท (Multimedia) ร่วมกับการสนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นผ่านอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์และเทคโนโลยีสมัยใหม่ สอดคล้องกับงานวิจัยของจิริกิตี ทองปรีชา (2563) ซึ่งได้กล่าวว่า การปรับเปลี่ยนรูปแบบการเรียนการสอนตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ ส่งผลให้สถานศึกษาและอาจารย์จำเป็นต้องปรับแผนการเรียนการสอนเพื่อให้นักเรียนสะดวกต่อการเรียน และสามารถเข้าถึงบทได้เรียนทั้งในรูปแบบออฟไลน์และออนไลน์ ซึ่งยังมีอาจารย์บางส่วนที่ไม่มีความรู้ความเข้าใจในด้านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศที่จะนำมาประกอบการเรียนการสอนผ่านทางอินเทอร์เน็ต

1.3 ลำดับความต้องการจำเป็นใน เรียงลำดับความต้องการจำเป็นจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ ลำดับที่ 1 ด้านเทคโนโลยี ลำดับที่ 2 ด้านเนื้อหา และลำดับที่ 3 ด้านการสอน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การสอนแบบออนไลน์จำเป็นต้องอาศัยเทคโนโลยีเป็นส่วนใหญ่ในการจัดการเรียนการสอน ดังที่ สิรินคร วัชรพิพผล และจงกล จันทรเรือง (2558) ได้นำเสนอไว้ว่า การนำเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารหรือ ICT เข้ามามีส่วนร่วมกับการจัดระบบการเรียนการสอน เป็นกระบวนการเรียนรู้ด้วยการนำ เทคโนโลยีมาใช้เป็นเครื่องมือช่วยกระบวนการจัดการเรียนการสอนหรือเป็นบทเรียนออนไลน์โดยผู้เรียนสามารถเข้าถึงและเรียนรู้บทเรียนต่าง ๆ ได้ด้วยตนเองผ่านอินเทอร์เน็ตซึ่งสามารถเข้าถึงบทเรียนได้ทุกเวลาทุกสถานที่ที่สามารถเชื่อมต่อเข้าสู่เครือข่ายได้และเกิดความรู้สึกรักอยากเรียนรู้ในบทเรียนนั้น ๆ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ธาณี สุขโชโตและวรภฤต เกื้อนช่าง (2563) ได้ศึกษากระบวนการดูแลช่วยเหลือนักเรียนและจัดการเรียนการสอนในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 เพื่อให้นักเรียนสามารถเรียนได้ในทุก ๆ ที่และการเรียนรู้ยังคงต้องดำเนินต่อไปแม้ว่านักเรียนไม่สามารถไปโรงเรียนได้ตามปกติ การดูแลช่วยเหลือนักเรียนตลอดจนการจัดการเรียนการสอนโดยมีการสนับสนุน ส่งเสริม พัฒนา ป้องกันและแก้ไขปัญหาให้แก่แก่นักเรียนเพื่อให้เด็กเรียนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ มีภูมิคุ้มกันทางจิตใจที่เข้มแข็งและมีคุณภาพชีวิตที่ดีในสถานการณ์ที่มีโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ระบาด

2. ผลการสร้างโปรแกรมการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ในสถานการณ์โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) โรงเรียนบ้านเมืองแก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ประกอบด้วย 1) หลักการ 2) วัตถุประสงค์ของโปรแกรม 3) เนื้อหา ประกอบด้วย หน่วยที่ 1 ด้านเทคโนโลยี หน่วยที่ 2 ด้านเนื้อหา หน่วยที่ 3 ด้านการสอน 4) วิธีการพัฒนา และ 5) การประเมินผลการพัฒนา ผลการประเมินความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก และความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้เป็นเพราะว่าผู้วิจัยได้ศึกษาองค์ประกอบการจัดการเรียนการสอนออนไลน์จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องแล้วนำมาข้อมูลที่ได้ไปศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นศึกษาข้อมูลจากครูที่จัดการเรียนการสอนออนไลน์ให้ได้ข้อมูลเชิงคุณภาพแล้วนำมาয়ร่างโปรแกรมฯ ตามหลักทฤษฎีกระบวนการพัฒนาโปรแกรม อารัง บัวศรี (2542), Caffarella (2002) Charney & Conway (2005), Fink (2015) ประกอบด้วย 1) หลักการ 2) วัตถุประสงค์ของโปรแกรม 3) เนื้อหา 4) วิธีการพัฒนา และ 5) การประเมินผลการพัฒนา

แล้วนำไปตรวจสอบยืนยันและประเมินโดยผู้ทรงคุณวุฒิ ดังที่สำนักเลขาธิการสภาการศึกษา (2548) ได้เสนอว่า การเรียนรู้ นวัตกรรม สื่อ และเทคโนโลยี เป็นปัจจัยสำคัญของการพัฒนาไปสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ การส่งเสริมและสร้างกลไกเพื่อให้ผู้เรียนทุกคนมีโอกาสและทางเลือก ที่จะเข้าถึงปัจจัยการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต ด้วยรูปแบบและวิธีการที่หลากหลาย จะนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพ ประสิทธิภาพ และขีดความสามารถของผู้เรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของ นิสาลักษณ์ จันทร์อร่าม (2561) ได้วิจัยเรื่อง การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำทางวิชาการของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 5 ผลการวิจัยพบว่า โปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำทางวิชาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 ประกอบด้วย 1) วัตถุประสงค์ 2) เนื้อหากิจกรรม 3) การวัดและประเมินผล ประกอบด้วย 5 โมดูล 1) โมดูลการเป็นแบบอย่างทางการสอน 2) โมดูลการมีส่วนร่วมในการพัฒนา 3) โมดูลการพัฒนาตนเองและเพื่อนครู 4) โมดูลการพัฒนานักเรียน และ 5) โมดูลการเป็นผู้นำในการแก้ปัญหา โดยรวมมีความเหมาะสมและมีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด โดยรวมมีความเหมาะสม และความเป็นไปได้ของโปรแกรมอยู่ในระดับมากที่สุด และสอดคล้องกับงานวิจัยของวีริยา ภูถาวร (2564) ได้วิจัยเรื่องการพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างคุณลักษณะครูผู้นำในการจัดการเรียนรู้ยุคดิจิทัลเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา สำหรับโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 ผลการวิจัยพบว่า โปรแกรมเสริมสร้างคุณลักษณะครูผู้นำในการจัดการเรียนรู้ยุคดิจิทัล เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา สำหรับโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 ประกอบด้วย 1) หลักการ 2) จุดมุ่งหมาย 3) เนื้อหา 4) กิจกรรมพัฒนา และ 5) การวัดผลและประเมินผล มี 3 โมดูล คือ คุณลักษณะด้านความรู้ความเข้าใจดิจิทัล คุณลักษณะด้านการสื่อสารยุคดิจิทัล และคุณลักษณะด้านการจัดการเรียนรู้ยุคดิจิทัล ผลการประเมินของโปรแกรมฯ พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด และความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 ผลจากการศึกษาสภาพปัจจุบันของการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ในสถานการณ์โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) โรงเรียนบ้านเมืองแก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 พบว่า ด้านเทคโนโลยี มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด และเมื่อนำมาจัดลำดับความต้องการจำเป็นปรากฏว่ามีความต้องการจำเป็นอยู่อันดับ 1 แสดงให้เห็นว่าการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ในสถานการณ์โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) เป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยพัฒนาให้จัดการศึกษาบรรลุตามวัตถุประสงค์ในสถานการณ์โรคระบาด ดังนั้น ผู้บริหารในระดับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาควรมีการกำหนดนโยบายอย่างชัดเจนให้ผู้บริหารสถานศึกษานำมาปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรมมีการมอบหมายงานให้ครูหัวหน้าฝ่ายวิชาการการประเมินผลการจัดการศึกษามีความรู้ความเข้าใจ มอบหมายงานตามโครงสร้าง และส่งเสริม สนับสนุน นิเทศและติดตามการจัดการเรียนการสอนออนไลน์อย่างต่อเนื่อง

1.2 ควรนำโปรแกรมการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ในสถานการณ์โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ไปใช้โดยให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการดำเนินการเพื่อส่งเสริมประสิทธิภาพและประสิทธิผลเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง

2. ข้อเสนอแนะในการศึกษาค้นคว้าต่อไป

ผลจากการศึกษาสภาพปัจจุบันของการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ในสถานการณ์โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) โรงเรียนบ้านเมืองแก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 พบว่า ด้านเทคโนโลยี มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด และเมื่อนำมาจัดลำดับความต้องการจำเป็นปรากฏว่ามีความต้องการจำเป็นอยู่อันดับ 1

ควรมีการวิจัยในครั้งต่อไปในเชิงลึกเพื่อการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ด้านดังกล่าวให้มีการพัฒนาในทางที่ดีขึ้น ในลักษณะการวิจัยและพัฒนา เช่น การพัฒนารูปแบบ หรือการพัฒนาเชิงกลยุทธ์

เอกสารอ้างอิง

- กาญจนา บุญภักดี. (2563). การจัดการเรียนรู้ ยุค New Normal. *วารสารครุศาสตร์อุตสาหกรรม*, 19(2), 1 - 6.
- จิรกีดี ทองปรีชา (2563). *การบริหารจัดการการเรียนการสอนภายใต้สถานการณ์ COVID - 19 ระดับมัธยมศึกษา พื้นที่โรงเรียนวชิรธรรมสาธิต เขตพระโขนง กรุงเทพมหานคร*. [เว็บไซต์] เข้าถึงได้จาก http://www3.ru.ac.th/mpa-abstract/files/2562_1597914679_6114832031.pdf.
- ทวีศักดิ์ จินดานุรักษ์. (2561). *การบริหารจัดการชั้นเรียนเพื่อพัฒนาทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21*. ใน ชุดวิชา 23728 นวัตกรรมการบริหารการศึกษาและภาวะผู้นำ. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ธานี สุขโชโต และวรกฤต เกื่อนช้าง. (2563). การดูแลช่วยเหลือนักเรียนและการจัดการเรียนการสอนในสถานการณ์ โควิด-19. *วารสารบัณฑิตศึกษาปริทรรศน์ วิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์*, 8(2), 143 - 154.
- อึ้ง บัวศรี. (2542). *ทฤษฎีหลักสูตร: การออกแบบและการพัฒนา*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: พัฒนาศึกษา.
- นิตลักษ์ณัฏ จันทร์อร่าม. (2561). *การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำทางวิชาการของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาขอนแก่น เขต 5*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนา การศึกษา). มหาสารคาม: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2556). *วิธีการทางสถิติสำหรับการวิจัย เล่ม 1*. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- บุญทิพย์ สิริธรงค์ศรี. (2563). การจัดการเรียนการสอนออนไลน์สู่กรอบมาตรฐานวิชาชีพการสอนและสนับสนุนการเรียนรู้ ระดับอุดมศึกษา. *The Journal of Chulabhorn Royal Academy*, 2(3), 1 - 17.
- วีรยา ภูถาวร. (2564). *การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างคุณลักษณะครูผู้นำในการจัดการเรียนรู้ยุคดิจิทัลเพื่อพัฒนา คุณภาพการศึกษา สำหรับโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20*. (วิทยานิพนธ์ ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา). มหาสารคาม: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2563, 25 มกราคม). *แนวทางการจัดการเรียนการสอน ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ปีการศึกษา 2563*. [เว็บไซต์] เข้าถึงได้จาก <https://covid19.obec.go.th>.
- สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา. (2548). *สถิติการศึกษาของประเทศไทย ปีการศึกษา 2548*. กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วนจำกัด ภาพพิมพ์.
- สำนักเลขาธิการสภาการศึกษา. (2548). *แนวทางจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ*. กรุงเทพฯ: คุรุสภา ลาดพร้าว.
- สิรินธร วัชรพิชผล, และ จงกล จันทรเรือง. (2558). “การพัฒนาบทเรียน ออนไลน์เรื่อง การใช้งานอินเทอร์เน็ตโดย เทคนิคการเรียนรู้ แบบปรับเหมาะกับความสามารถของนักเรียน มหาวิทยาลัย เทคโนโลยีราชมงคลธัญชัง”. *The Eleventh National Conference on Computing and Information Technology*. *การประชุม เกี่ยวกับคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศแห่งชาติ ครั้งที่ 11*. กรุงเทพฯ: โรงแรมอโนมา.

- วิธิตา พรหมวงศ์, ทศนา ประสานตรี และ สุมาลี ศรีพุทธรินทร์. (2564). สภาพปัจจุบัน ปัญหา และแนวทางแก้ปัญหาการจัดการเรียนรู้ในช่วงการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 1. *วารสารรัชต์ภาคย์*. 15(2), 43 - 51.
- สุวิมล ว่องวาณิช. (2557). *การวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน*. พิมพ์ครั้งที่ 17. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Alibak M, Talebi H, Neshatdoost H. (2019). Development and Validation of a Test Anxiety Inventory for Online Learning Students. *Journal of Educators Online*, 16(2),n2.
- Caffarella, Rosemarys. (2002). *Planning Program for Adult Learner: a Practice Guide for Educators, Trainer and Staff Developer*. San Francisco: Jossey-Bass Publisher.
- Care, E., Vista, A., & Kim, H. (2018). *Assessment of transversal competencies: potential of resources in the Asian region*. Bangkok and Paris: UNESCO.
- Charney, C., & Conway, K. (2005). *The trainer's tool kit*. New York: AMACOM.
- EDUCA. (2020, 20, May). *EDUCA Poll reveals the needs of Thai teachers during COVID-19*, Retrieved from <https://www.educathai.com/videos/431>.
- Fink, A. (2015). *Evaluation Fundamentals: Insight into Program. Effectiveness, Quality, and Value*. Los Angeles: Sage.
- Hill B. (2020). Coronavirus: origins, signs, prevention and management of patients. *British Journal of Nursing*, 29(7), 399 - 402.
- Narine L, Meier C. (2020). Responding in a time of crisis: Assessing extension efforts during COVID-19. *Advancements in Agricultural Development*, 1(2): 12 - 23.

